Ayurvidya

A publication of Rashtriya Shikshan Mandal

आयुर्विद्या

Learn about Life

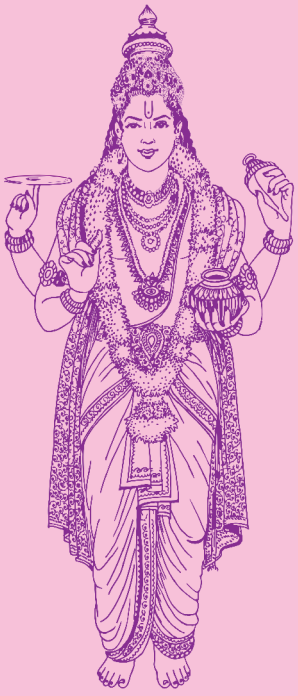

Editor
Shrikant Wagh

Managing Editor
Apoorva Sangoram

पृष्ठे : ३६ मूल्य : ₹ ५०/-

Vol. 89 (No. 6) November 2025 **1** **Ayurvidya Masik (ISSN-0378-6463)**

आयुर्वेद रसशाळा, पुणे यांची गुणकारी व उपयुक्त उत्पादने...

व्रणरोपक तेल मलम :

बदलत्या जीवनशैलीनुसार तेलांच्या वापरावर मर्यादा येत आहेत. याचा विचार करून वापरण्यास अतिशय सोपे मलम. पू नसलेल्या तसेच नवीन जखमांसाठी हे मलम उपयुक्त.

व्रणशोधक तेल मलम :

बदलत्या जीवनशैलीनुसार तेलांच्या वापरावर मर्यादा येत आहेत. याचा विचार करून वापरण्यास अतिशय सोपे मलम. जुनाट, भरुन न येणाऱ्या जखमांसाठी, दुष्टव्रणांसाठी उपयुक्त.

गुलकंद (प्रवाळ युक्त) :

दाह, उष्णता विकार, उन्हाळ्याचा त्रास टाळण्यासाठी, गोवर व कांजिण्या होऊन गेल्यावर शरीरामधील उष्णता कमी करण्यासाठी.

रुमार टॅब्लेट :

सर्व प्रकारच्या संधिवात, आमवात, स्नायूंचे विकार यासाठी हे औषध उपयुक्त. सर्व प्रकारच्या ऱ्हूमॅटिक डिसीजेस (Rheumatic Diseases) वर विशेषत्वाने उपयोगी आहे.

शास्त्रोक्त व पेटंट आयुर्वेदिक औषधे तयार करणारी संस्था.

आयुर्वेद रसशाळा, पुणे

GMP Certified Company

फॉर

आयुर्वेद रसशाळा फाऊंडेशन, पुणे

२५, कर्वे रोड, पुणे – ४११ ००४. ☎ : (०२०) २५४४०७९६, २५४४०८९३

E-mail : admin@ayurvedarasashala.com Visit us at : www.ayurvedarasashala.com Toll free No. 1800 1209727

आयुर्वेद रसशाळा, पुणे यांची गुणकारी व उपयुक्त उत्पादने...

वरुणादि क्वाथ :

मूत्रशर्करा, मूत्रदाह, मूत्राश्मरी, बस्तीशोथ,
पौरुष ग्रंथी शोथ यामध्ये उपयुक्त.

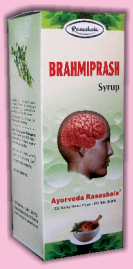

ब्राह्मीप्राश सिरप :

स्मरणशक्ती–ग्रहणशक्ती वाढविणारे,
ताणतणाव मुक्ती, बौद्धिक प्रगती,
आयुष्यवर्धक म्हणून उपयोगी.

परिपाठादि काढा :

लहान मुलांमध्ये स्वास्थरक्षक, गोवर व कांजिण्या यामध्ये
उपयुक्त, तसेच त्यांच्यामुळे झालेली शरीरातील हानी
भरून काढण्यासाठी उपयुक्त.

बालजीवन :

लहान मुलांना नेहमी द्यावे, भूक वाढते, पचन चांगले होते,
अनुलोमक, बल व स्वास्थ्य टिकवणारे व वाढविणारे.
शरीर अवयवांच्या सुनियंत्रित वाढीसाठी.

शास्त्रोक्त व पेटंट आयुर्वेदिक औषधे तयार करणारी संस्था.

रसशाळा® **आयुर्वेद रसशाळा, पुणे** रसशाळा®

GMP Certified Company

फॉर

आयुर्वेद रसशाळा फाऊंडेशन, पुणे

२५, कर्वे रोड, पुणे – ४११ ००४. ☎ : (०२०) २५४४०७९६, २५४४०८९३

E-mail : admin@ayurvedarasashala.com Visit us at : www.ayurvedarasashala.com Toll free No. 1800 1209727

Registered : Posting at PSO, Pune GPO - 411001
Posted & Published on 10 / 11 / 2025
RNI Registration No. MAH MAR - M / 1968 / 14635
This magazine is printed at Unique Offset, 50/7/A, Dhayari-Narhe Road, Narhe Gaon, Tal. Haveli, Pune-41 by Dinesh Dhadphale and published at 583/2, Rasta Peth, Pune - 11 by **Dr. B. K. Bhagwat** on behalf of Rashtriya Shikahan Mandal, 25, Karve Road, Pune - 4. Editor : **Shrikant Wagh**

आयुर्वेद रसशाळा, पुणे यांची गुणकारी व उपयुक्त उत्पादने...

बाळंत काढा नं. १ : प्रसूतीनंतर गर्भाशय मूळ स्थितीमध्ये येण्यासाठी, पोट दुखणे, अंग गरम होणे, प्रसूतीच्या वेळी झालेल्या जखमांमध्ये जंतू प्रादूर्भाव न होऊन पू न होण्यासाठी. प्रसूतीनंतर (बाळंतपणानंतर) पहिल्या १० दिवसांपर्यंत. गर्भाशय शुद्धीसाठी. यामुळे प्रसूतीनंतरचे विविध त्रास टळतात.

बाळंत काढा नं. २ : प्रसूतीनंतर (बाळंतपणानंतर) १० दिवसांनंतर १ महिना होईपर्यंत उपयुक्त, प्रसूत स्त्रीची भूक वाढवते, पचन सुधारते, स्तन्यशोधक, स्तन्यजननामुळे बालकाचे पोषण उत्तम होते.

बाळंत काढा नं. ३ : प्रसूतीनंतर (बाळंतपणानंतर) १ महिन्यानंतर पुढील २ महिने, शरीरास मूळ प्राकृत स्थितीमध्ये आणते. जननसंस्थेला बळकटी देते. ताकद वाढविते.

कॅल्सिप्राल के टॅबलेट : शरीराला आवश्यक कॅल्शियम मिळण्याचे उत्तम स्त्रोत, कॅल्शियमच्या कमतरतेमुळे उत्पन्न सर्व प्रकारच्या विकारांवर उपयुक्त. वाढीच्या वयामध्ये मुलांसाठी उपयुक्त, केस गळणे कमी करते.

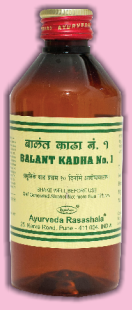

शास्त्रोक्त व पेटंट आयुर्वेदिक औषधे तयार करणारी संस्था.

आयुर्वेद रसशाळा, पुणे

GMP Certified Company

फॉर

आयुर्वेद रसशाळा फाऊंडेशन, पुणे

२५, कर्वे रोड, पुणे – ४११ ००४. ☎ : (०२०) २५४४०७९६, २५४४०८९३

E-mail : admin@ayurvedarasashala.com Visit us at : www.ayurvedarasashala.com Toll free No. 1800 1209727

AYURVIDYA
Magazine

आयुर्विद्या
मासिक

राष्ट्रीय शिक्षण मंडळ, पुणे यांचे प्रकाशन

Volume : 89 (No. 6) **November : 2025**

CONTENTS

- **Editorial : Chikungunya Fever** **5**
  - Shrikant Wagh
- **Review : A Critical Study of *Mutravaha Srotasa* and *Mutra Utpatti*** **7**
  - Madhuri Dambhare, Laxman Lavgankar
- **Review : Propagation Techniques for Hapusha (*Juniperus communis Linn.*): A Comprehensive Review of Sexual and Asexual Methods** **12**
  - Seema Kadam, Apoorva Sangoram
- **Concept : Exploring *Garbhanga Vikruti* in Ayurveda with special reference to *Panchamahabhutas.*** **16**
  - Padmashree Kulkarni, Minakshi Randive
- **Review : Mobile apps for Ayurveda studies -Part 2 Samhita Apps** **20**
  - Vishnu Joglekar
- **Concept : Manas Bhav: A Conceptual Corelation to Health, Sharirikvyadhi and Manovikaras** **21**
  - Chandrika Darveshi, Minakshi Randive
- **Book Review : संधिवात : लक्षण एवम् उपाय** **27**
  - उषा दूरकर
- **Report : आरोग्यदीप २०२५ दिवाळी अंक प्रकाशन** **28**
  - अपूर्वा संगोराम
- **Report : RSM's Tilak Ayurved Mahavidyalaya, Pune 10th Ayurveda Day, 23.9.2025 Celebration** **29**
  - Aishwarya Ranade
- **Report : Tilak Ayurved Mahavidyalaya, Pune Anti-Ragging Day and Anti-Ragging Week 2025** **30**
  - Manjiri Deshpande
- **Congratulations** **32**
- **Advertisement** **31**
- **Guidelines for Authors** **33**

EDITORS

Shrikant Wagh
Editor

Apoorva Sangoram
Managing Editor

Rashtriya Shikshan Mandal
AYURVIDYA MASIK SAMITI
2025 -2030

Bhalchandra Bhagwat
President

Shrikant Wagh
Editor

Apoorva Sangoram
Secretary

Mukund Sangoram
Member

Abhaychandra Inamdar
Member

Nandkishor Borse
Member

Sangeeta Salvi
Member

Mihir Hajarnavis
Member

Sadanand Deshpande
Member

Sarika Chopde
Member

Aishwarya Ranade
Member

Rashtriya Shikshan Mandal
GOVERNING COUNCIL
2025 -2030

Bhalchandra Bhagwat
President

Atul Kapadi
Vice President

Rajendra Huparikar
Secretary

Prakash Kulkarni
Treasurer

Vijay Doiphode
Member

Dilip Puranik
Member

Mukund Sangoram
Member

Abhyachandra Inamdar
Member

Mandar Ranade
Member

Shrikant Patil
Member

Saroj Patil
Member (Ex-officio)

"AYURVIDYA" Magazine is printed at 50/7/A, Dhayari - Narhe Road, Narhe Gaon, Tal. - Haveli, Pune - 41 and Published at 583/2, Rasta Peth, Pune 11.
By **Dr. Bhalchandra Bhagwat** on behalf of Rashtriya Shikshan Mandal, 25, Karve Road, Pune 4.

Disclaimer : The views and opinions expressed in the articles are entirely those of respective authors and do not reflect the views of Ayurvidya Masik or Rashtriya Shikshan Mandal. All legal matters are subject to Pune Division only.